

Лінгвістичні технології інформаційної діяльності

Література як засіб міжкультурної комунікації

Ірина Каменська

Кафедра зарубіжної літератури, Сумський державний педагогічний університет
імені А. С. Макаренка, Україна, м. Суми, вул. Роменська, 87;
e-mail: yarina-111@i.ua

In the article literature is viewed as a phenomenon that fosters satisfying people's intellectual and communicative needs. It is emphasized that studying a literary work provides establishing spiritual relations between epochs and peoples. The role of literary translation in the realization of communicative function of literature is revealed.

Ключові слова – культура, література, комунікація, пізнання, інформація, літературний переклад.

I. Вступ

Історія людства нерозривно пов'язана з феноменом культури, адже це «...явище, притаманне тільки людському суспільству, його найхарактерніша, визначальна ознака...» [2, с.9]. Складовою духовної культури є література як «...сукупність писаних і друкованих творів певного народу, епохи, людства; різновид мистецтва, власне, мистецтво слова...» [1, с.406]. Функції цього красивого письменства мають широкий спектр: це й естетична, й виховна, але не менш вагомими є пізнавальна та комунікативна. Хоча літературу не можна розглядати як дзеркало об'єктивної дійсності, все ж вона синтезує знання про світогляд, менталітет, побут та історичні події, які вплинули на життя народу або посприяли його становленню. Детальний аналіз художнього твору дозволяє осмислити епоху або етнос (націю), зрозуміти причини та наслідки різних подій та явищ, виявити філософські та історичні закони людського буття. Така специфіка літератури сприяє задоволенню як інтелектуальних, так і комунікативних потреб людини, адже пізнання літературного твору слугує налагодженню духовного зв'язку як між епохами, так і між народами.

II. Літературна комунікація: аспекти питання

Художні тексти є об'єктом вивчення не лише літературознавців, а й істориків, психологів, філософів, представників інших наук. Особливо це стосується літератури давніх епох. Зокрема, культурологи виділяють

гомерівський період давньогрецької культури (XII – VIII ст. до н.е.), тому що чи не єдиним джерелом інформації про цей історичний етап є твори Гомера «Іліада» та «Одіссея». Ці поеми дають уявлення про державний та соціальний устрій Стародавньої Греції, звичаї та закони, міфологічний світогляд, розвиток мистецтва. Разом з тим монументальні характеристики головних героїв (Ахілла, Гектора, Одіссея) уособлюють не лише свою епоху, а й взагалі глибинну сутність людини з її величчю і слабкістю водночас. Ці образи стали невід’ємною складовою і сучасної культури, продовживши своє життя зокрема в кінематографі.

Загальновідомим є той факт, що пізнання має два рівні – чуттєвий та раціональний. Твори художньої літератури для процесу пізнання є універсальним джерелом знань, адже одночасно впливають як на розум, так і емоції людини. Література дає читачеві можливість не лише побачити суспільно-історичну еволюцію, а й усвідомити те, що змінюється лише навколишній світ, людська сутність залишається незмінною, як і проблематика буття.

Реалізація комунікативної функції літератури була б неможливою без художнього перекладу. Він є важливим інструментом не лише для обміну інформацією між різними народами, а й для зв’язку поколінь всередині національних культур, адже мови в процесі історичного розвитку зазнають кардинальних змін. Художній переклад сприяє подоланню мовного та культурного бар’єрів як в історичному, так і в міжетнічному аспекті. А.Свідзинський зазначив, що «Культура перекладу є дуже надійним показником зрілості культури в цілому, її відкритості до чужих культур, здатності їх творчого сприйняття» [2, 176]. Цей вид діяльності не тільки знайомить читачів з набутками інших літератур, а й дозволяє максимально показати велич і красу власної мови (як це робив М.Лукаш у своїх перекладах європейської класики), живить сюжетами та образами національне мистецтво.

Висновок

Отже, література забезпечує такий вид спілкування, який недосяжний для інших форм комунікації. Художній текст дозволяє людям обмінюватися думками через тисячоліття, розмовляти з носіями інших мов, засвоювати досвід зниклих цивілізацій. Образна мова має переваги над іншими стилями, тому що вона впливає як на інтелект, так і на почуття людини. Такий феномен є запорукою гармонійного сприйняття об’єктивної реальності і духовної єдності людства.

Література

1. Літературознавчий словник-довідник / Р.Т. Гром’як, Ю.І. Ковалів та ін. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.
2. Свідзинський А.В. Самоорганізація і культура / Анатолій Свідзинський. – К.: Видавництво імені Олени Теліги, 1999. – 288 с.